

Sygn. akt I ACa 1305/12. Nin. wyrok sprostowano

postanowieniem z dnia 23.01.2013 r.

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Elżbieta Uznańska
Sędziowie:	SSA Andrzej Szewczyk <i>SSA Zbigniew Ducki</i>
Protokolant:	st.sekr.sądowy Katarzyna Wilczura

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2013 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa Firmy Handlowo Usługowej (...). M., M.J.B. (...) Spółki Jawnej

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji obu stron

od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Gospodarczego w Krakowie

z dnia 16 sierpnia 2012 r. sygn. akt IX GC 57/12

- 1. w uwzględnieniu apelacji strony powodowej zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że w jego punkcie I kwotę 66 573,54 zastępuje kwotą 75 358,04 (siedemdziesiąt pięć tysięcy trzysta pięćdziesiąt osiem 4/100) oraz w punkcie IV kwotę 19 068 zastępuje kwotą 22 558 (dwadzieścia dwa tysiące pięćset pięćdziesiąt osiem);***
- 2. oddala apelację strony pozwanej;***
- 3. zasądza od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 8 094zł (osiem tysięcy dziewięćdziesiąt cztery złote) tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.***

Sygn. akt I ACa 1305/12

UZASADNIENIE

W pozwie skierowanym przeciwko (...) S.A. w W. Firma Handlowo-Usługowa (...) P. M., M.J.B. P. sp. j. w S. wniosła ostatecznie o zasądzenie od strony pozwanej na swoją rzecz kwoty 79.757,67 euro z umownymi odsetkami liczonymi od 12 czerwca 2011 r., tudzież zasądzenia kosztów postępowania.

W podstawie faktycznej dochodzonego roszczenia strona powodowa podała, że była ubezpieczona u strony pozwanej w zakresie odpowiedzialności OC. W trakcie wykonywania umowy przewozu w transporcie międzynarodowym z Polski do Turcji doszło do powstania u niej szkody. Otóż pomimo dołożenia należytej staranności doszło do awarii systemu chłodzenia wskutek czego przewożone mięso w całości musiało ulec utylizacji. Na żądanie pozwu składają się koszty 66.573,54 euro za zepsute mięso, koszt 4.599,63 euro utylizacji mięsa, 4.880 euro utraconych korzyści z przyczyny braku refundacji z Agencji Rynku Rolnego (dalej (...)), 1.350 euro jako część zabezpieczenia wpłacona do (...), która przepadła na podstawie decyzji Prezesa (...) z 9 grudnia 2011 r. oraz 2.554,50 euro jako koszt transportu zepsutego mięsa z Turcji do Polski.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa, kwestionując swą odpowiedzialność i zarzucając, że strona powodowa nie zawarła umowy przewozu w ruchu międzynarodowym stosownie do przepisów Konwencji o umowie międzynarodowej przewozu drogowego towarów (CMR) z 19 maja 1956 r. (Dz. U z 1962 r., nr 49 poz. 238 ze zm., dalej Konwencja CMR). Powołała się także na wyłączenie swej odpowiedzialności z przyczyny nie posiadania przez stronę powodową świadectwa (...), podnosząc przy tym wątpliwość, co do stanu technicznego urządzenia chłodniczego, kwestionując oświadczenie kierowcy w przedmiocie okoliczności ujawnienia się awarii, zarzucając utrudnianie ustalenia jej przyczyny. Nadto strona pozwana odnośnie terminu naliczania odsetek wskazała, że zgłoszenie szkody miało miejsce dopiero 25 maja 2011 r., zaznaczając przy tym o ograniczeniu przez Konwencję odsetek do wartości 5%. W końcu strona pozwana podniosła brak objęcia ochroną ubezpieczeniową kosztów utylizacji, utraconych korzyści, utraconego zabezpieczenia i kosztów transportu.

Wyrokiem z 16 sierpnia 2012 r. wydanym do sygn. akt IX GC 57/12 Sąd Okręgowy w Krakowie zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 66.573,54 euro z odsetkami w wysokości 5% w skali roku od 13 czerwca 2011 r. (pkt. I); umorzył postępowanie, co do kwoty 200 euro oraz odsetek w wysokości przenoszącej 5% liczonych od kwoty 79.959,67 euro (pkt. II); oddalił powództwo w pozostałym zakresie (pkt. III); zasądził od strony pozwanej na rzecz strony powodowej kwotę 19.068 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt. IV).

W uzasadnieniu swego orzeczenia Sąd I instancji wskazał, że strony w trakcie przedmiotowego w sprawie zdarzenia łączyła umowa ubezpieczeniowa OC przewoźnika w ruchu międzynarodowym.

Strona powodowa sprzedała tureckiemu kontrahentowi mięso o wartości 66.573,53 euro. Prowadzi ona także działalność gospodarczą w zakresie międzynarodowego transportu towarów. W związku z tym nabywca mięsa zlecił stronie powodowej przewóz zakupionego mięsa z Polski do miasta B. w Turcji. Naczepa za pomocą której odbywał się transport przedmiotu transakcji posiadała wymaganą umową ubezpieczenia świadectwo PL/PP 24/2009 (...). W trakcie transportu mięsa temperaturę w chłodni można było kontrolować na czytniku znajdującym się wewnątrz samochodu. Poprawność funkcjonowania urządzenia wskaźnikowego kierowca pojazdu dokonywał na postojach. Nadto kontroli poprawności działania chłodni i jakości mięsa dokonały na przejściu granicznym z Bułgarią tureckie służby weterynaryjne. W dalszej drodze, w trakcie postoju ujawniła się awaria systemu chłodzenia naczepy, w której było przewożone mięso, wskutek czego doszło do wzrostu temperatury w chłodni.

W miejscu docelowym transportu tj. w miejscowości B. służby weterynaryjne stwierdziły, że mięso uległo zepsuciu i odmówiły dopuszczenia towaru do obrotu. Stosowny organ administracji poinformował nabywcę mięsa o jego odesłaniu do Polski. Kierowca doprowadził do naprawy agregatu chłodni przez miejscowy serwis. Z kolei polskie służby weterynaryjne nakazały utylizację mięsa w całości, której koszty pokryła strona powodowa. Strona powodowa zwróciła tureckiemu kontrahentowi wcześniej zapłaconą przez niego cenę sprzedaży mięsa.

Strona powodowa zgłosiła stronie pozwanej szkodę 13 maja 2011 r., na co ta odmówiła wypłaty odszkodowania.

W rozważaniach pranych Sąd I instancji zauważył, że stroną powodową łączyły z podmiotem tureckim spółką (...) dwie umowy, tj. sprzedaży mięsa, w wyniku której doszło do zapłaty ceny kontraktu oraz umowa przewozu w transporcie międzynarodowym. W trakcie realizacji tej ostatniej wystąpiła awaria systemu chłodzenia naczepy, w której było przewożone mięso, wskutek czego nie nadawało się ono do odbioru. Wobec pokrycia jego wartości, powstała u strony udokumentowana przez nią szkoda w kwocie 66.573,54 euro.

Z kolei wspomniana umowa przewozu została udokumentowana zgodnie z Konwencją CMR listem przewozowym. Strona powodowa jednoznacznie wykazała zaferowanymi dokumentami swe działanie, jako przyjmujący zlecenie i wykonujący usługę przewozu towarów w ruchu międzynarodowym, w stosunku do mięsa, którego właścicielem był zleceniodawca usługi transportowej tj. spółka (...).

Pomimo dochowania należytej staranności awarii uległo urządzenie chłodzące i w efekcie tego doszło powstania do w/w szkody. Okoliczności w tym względzie nie budziły Sądu Okręgowego żadnych wątpliwości, gdyż wynikały z zeznań świadka – kierowcy pojazdu transportującego mięso, korelujących w przedstawionych dokumentach. Kierowca podjął starania w celu ograniczenia rozmiarów szkody, bezzwłocznie naprawiając chłodzenie. Pomimo tego mięso w całości zostało zakwalifikowane do utylizacji.

Następnie w ocenie Sądu Okręgowego strona pozwana niezasadnie twierdzi, że przedmiotowa naczepa nie miała badań (...). Analiza złożonych dokumentów dotyczących naczepy wskazuje na oczywistą omyłkę wystawcy świadectwa (...).

W tej sytuacji, skoro strony wiązała ważna umowa ubezpieczeniowa OC, toteż miała ona prawo żądać zapłaty kwoty 66.753,54 euro pomniejszonej o 200 euro udziału własnego (pkt. I wyroku).

Jakkolwiek strona powodowa pierwotnie dochodziła kwoty 66.753,54 euro wraz z odsetkami umownymi, to ostatecznie roszczenie zapłaty zostało cofnięte o 200 euro. Miało to miejsce również w odniesieniu do zapłaty odsetek przekraczających odsetki określone w Konwencji CMR. Zatem postępowanie w tym zakresie Sąd I instancji na podstawie art. 355 k.p.c. umorzył (pkt. II wyroku).

Jako niezasadne Sąd I instancji ocenił dalej idące roszczenie zapłaty czyli kosztów 4.599,63 euro utylizacji mięsa, 4.880 euro utraconych korzyści z przyczyny braku refundacji z Agencji Rynku Rolnego (dalej (...)), kwoty 1.350 zł będącej częścią zabezpieczenia wpłacona do (...), która przepadła na podstawie decyzji Prezesa (...) z 9 grudnia 2011 r. oraz 2.554,50 zł jako kosztów transportu zepsutego mięsa z Turcji do Polski. Otóż w myśl § ogólnych warunków ubezpieczenia OC przewoźnika drogowego w ruchu międzynarodowym (dalej o.w.u.), przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna ubezpieczonego za szkody powstałe w wyniku niewykonania lub nienależytego wykonania umowy przewozu towarów w transporcie międzynarodowym. Tymczasem koszty utylizacji mięsa, kwota wpłacona do (...) podlegały wyłączeniu na podstawie § 6 ust. 3 pkt. 6 i § 6 ust. 4 o.w.u.

Natomiast wspomniane wyżej utracone korzyści strony powodowej czy też koszty transportu zepsutego mięsa są częścią składową szkody powoda, nie objęte przedmiotową polisą.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł przy zastosowaniu art. 100 k.p.c. poprzez stosunkowe ich rozdzielenie przy uwzględnieniu proporcji w jakich każda ze stron utrzymała się w swych twierdzeniach (83 % do 17 %) i poniesieniu każdą z nich kosztów procesu.

W apelacji od powyższego orzeczenia w jego części w pkt. I i IV strona pozwana zaskarżonemu wyrokowi zarzuciła:

1. naruszenie prawa materialnego art. 4 Konwencji CMR wskutek jego zastosowania,
2. naruszenie prawa materialnego art. 805 § 1 k.c. wskutek jego zastosowania,

3. błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, iż niezgodność numeru VIN naczepy z numerem VIN w dokumencie świadectwa (...) jest wynikiem oczywistej omyłki wystawcy świadectwa (...).

Na powyższym tle apelant ten zniósł o:

1. zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie powództwa w całości,
2. zmianę zawartego w pkt. IV rozstrzygnięcia w zakresie kosztów procesu i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania w wysokości 7.217 zł,
3. zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa prawnego według norm przepisanych.

Z kolei w apelacji w odniesieniu do pkt. III wyroku w odniesieniu do kwoty 8.784,50 euro, powód zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie art. 805 § 2 pkt. 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie i w konsekwencji oddalenie powództwa odnośnie w/w kwoty, w sytuacji gdy pozwany był zobowiązany do zapłaty powodowi odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie ubezpieczeniowej wypadku, w tym utraconych korzyści w związku z brakiem refundacji z (...), utratą zabezpieczenia wpłaconego do (...) i kosztów transportu zepsutego mięsa z Turcji do Polski.

W oparciu o powyższe strona powodowa wniosła o:

1. zmianę wyroku w zaskarżonej części i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 8.784,50 euro,
2. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

W odpowiedzi na apelację strony pozwanej, strona powodowa wniosła o oddalenie apelacji i o zasądzenie na jej rzecz kosztów postępowania przed Sądem II instancji.

Strona pozwana wniosła również o oddalenie apelacji strony powodowej.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja strony pozwanej okazała się niezasadna, zaś apelacja strony powodowej musiała odnieść zamierzony skutek prawny.

W pierwszej kolejności trzeba jednak stwierdzić, że ustalony przez Sąd Okręgowy stan faktyczny sprawy jest niekompletny i dopiero po przedstawieniu niżej wskazanego jego uzupełnienia może stanowić wystarczającą podstawę do oceny zasadności wniesionego powództwa i skuteczności złożonych do niego zarzutów.

Uzupełniając stan faktyczny sprawy na wstępie zwrócić trzeba uwagę, że zgodnie z § 3 ust. 2 umowy z 1 kwietnia 2011 r. sprzedaży mięsa zawartej pomiędzy stroną powodową, a firmą turecką (...) sp. z o.o. w B., sprzedawca mięsa został zobowiązany do wynajęcia przewozu w celu transportu sprzedanego mięsa (dowód: umowa k. 21-25)

Następnie należy przywołać treść jedynie wspomnianego w rozważaniach prawnych § 6 ust.4 przedmiotowych w sprawie o.w.u., stanowiącego, że „Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje konfiskaty towaru oraz należności pieniężnych takich jak kary umowne, grzywny sądowe i administracyjne, do zapłacenia których ubezpieczony lub osoba, za którą ponosi on odpowiedzialność jest zobowiązana” (dowód o.w.u. k 149).

W kolejności we wspomnianym świadectwie (...) istotnie występuje różnica jednej cyfry w ciągu siedemnastu znaków składających się na numer VIN, jednakże poza tą różnicą inne dane są zbieżne. Dotyczy to marki naczepy (...), modelu agregatu chłodniczego „T. (...). Do tego ze świadectwa (...) wynika, że jest ono ważne do grudnia 2014 r., co znajduje potwierdzenie w dwu opiniach D.. Dalej umowa leasingu z 29 października 2010 r. potwierdza fakt korzystania

z naczepy na podstawie tejże umowy, a świadectwo zostało wystawione na wniosek poprzedniego korzystającego, którym był (...) Zakład (...) (dowody: świadectwo (...) k. 44-45, dwie opinie D. k.46-51, umowa leasingowa z zał. k. 178-185).

Ustosunkowując się natomiast do apelacji stron Sąd odwoławczy w pierwszej kolejności czyni to w odniesieniu do dalej idącego środka zaskarżenia strony pozwanej. W odniesieniu do apelacji strony pozwanej należy uznać, że wobec ustalonego przez Sąd Okręgowy stanu faktycznego sprawy, który wraz z powyższym jego uzupełnieniem, Sąd Apelacyjny uznaje za wystarczający do rozstrzygnięcia sporu, stwierdzić należy o prawidłowym wniosku wykazania przez powoda dołączonymi do pozwu dokumentami, wykonywania transportu mięsa w charakterze przyjmującego zlecenie kontrahenta tureckiego. Wszystko w kontekście faktu, że stroną powodową łączyły z turecką Spółką (...) dwie umowy tj. sprzedaży mięsa (art. 535 i nast. k.c.) i umowy przewozu w transporcie międzynarodowym w rozumieniu Konwencji CMR. W trakcie zaś realizacji tej drugiej umowy czyli transportu mięsa doszło do szkody. Dołączone do pozwu zlecenie transportowe z 2 maja 2011 r. potwierdza fakt działania strony powodowej na zlecenie kontrahenta tureckiego, który jako nadawca towaru zawarł ze stroną pozwaną, jako przewoźnikiem umowę transportu. Otóż strona powodowa wykonując transport mięsa działała jako podmiot przyjmujący zlecenie ówczesnego już właściciela mięsa Spółki (...). Wobec powyższego fakt wskazania w liście przewozowym CMR strony powodowej jako nadawcy i przewoźnika nie może przesądzać, jakoby do umowy transportu w ogóle nie doszło. Przywoływane przez stronę powodową w odpowiedzi na apelację strony pozwanej orzeczenie Sądu Najwyższego istotnie potwierdza fakt, że w świetle art. 4 i 9 ust. 1 Konwencji CMR, osoba nie będąca stroną umowy przewozu nie może być uznana za nadawcę przesyłki tylko z tej przyczyny, że została wskazana jako nadawca w liście przewozowym. Wspomniany wyżej § 3 ust. 2 umowy z 1 kwietnia 2011 r. zobowiązywał sprzedawcę mięsa do wynajęcia transportu przedmiotu transakcji. Nie stanowiło to przeszkody by przewoźnikiem była również strona powodowa, która prowadzi działalność gospodarczą polegającą na międzynarodowym transporcie towarów. Z kolei zlecenie transportowe (k. 41) określa wszelkie istotne elementy przewozu, i rzeczywisty zamiar umawiających się do zawarcia umowy przewozu. Jakkolwiek zlecenie transportowe jest dokumentem prywatnym, to jednak w kontekście wyżej zaprezentowanych okoliczności i kontekstu sytuacyjnego jego powstania, daje podstawę do przyjęcia, że stanowi zasadniczy dowód dla poparcia tezy zawarcia między stroną powodową a jej kontrahentem tureckim umowy transportowej. W tej sytuacji twierdzenie strony pozwanej o występowaniu wątpliwości, co do rzeczywistego zamiaru stron w przedmiocie umowy transportowej jest bezzasadne

W następstwie powyższego jako bezzasadny należy uznać zarzut apelacji strony pozwanej określony w pkt. 1 o naruszeniu prawa materialnego art. 4 Konwencji CMR i w konsekwencji kolejny zarzut o naruszeniu przez Sąd Okręgowy 805 § 1 k.c. wskutek zastosowania i przyjęcia, że miał miejsce wypadek ubezpieczeniowy.

Nie można także, jako zasadnego uznać kolejnego zarzutu apelacji o popełnieniu przez Sąd I instancji błędu w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść orzeczenia, a polegającego na przyjęciu, że niezgodność numeru VIN naczepy z numerem VIN w dokumencie świadectwa (...) jest wynikiem oczywistej omyłki wystawcy świadectwa (...). Otóż podane w ustaleniach stanu faktycznego okoliczności dotyczące powstania różnicy jednej cyfry w ciągu siedemnastu znaków cyfr i liter składających się na numer VIN dobitnie świadczy, zaistnieniu w tym zakresie oczywistej omyłki popełnionej przez instytucje wydającą świadectwo (...). Przeciwnie rozumienie zaprezentowanych przez stronę powodową okoliczności, co do jej zaistnienia, zniweczyłoby możliwość jej wykazania. Tak też Sąd Okręgowy prawidłowo przyjął, że w chwili powstania szkody pojazd strony powodowej posiadał ważny certyfikat (...).

Przechodząc w kolejności do apelacji strony powodowej zgodzić się trzeba z jej zarzutem o naruszeniu przez Sąd I instancji art. 805 § 2 pkt. 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie, albowiem na podstawie przedmiotowej w sprawie umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej przewoźnika drogowego w ruchu międzynarodowym, ubezpieczyciel był zobowiązany do zapłaty ubezpieczonemu odszkodowania za szkodę powstałą wskutek przewidzianego w umowie ubezpieczeniowej wypadku, w tym utraconych korzyści w związku z brakiem refundacji z (...), utratą zabezpieczenia wpłaconego do (...) i kosztów transportu zepsutego mięsa z Turcji do Polski. Zwrócić bowiem należy uwagę, że z o.w.u. które dotyczą umowy stron nie wynika fakt ograniczenia zakresu ubezpieczenia jedynie do szkody rzeczywistej, wyłączając możliwość dochodzenia przez stronę pozwaną szkody związanej z

utraconymi korzyściami. Istotnie wyłączona jest w odniesieniu do ubezpieczyciela, na podstawie § 6 ust. 3 pkt. 6 o.w.u., odpowiedzialność z tytułu kosztów utylizacji towaru, co wszak strona powodowa w apelacji nie kwestionuje. Jednakże wbrew twierdzeniom Sądu Okręgowego wyżej cytowana treść § 6 ust. 4 o.w.u. nie daje podstawy do kwestionowania pretensji strony powodowej z tytułu wskazanych utraty zabezpieczenia wpłaconego do (...), kwotą refundacji i kosztów transportu zepsutego mięsa, na łączną kwotę 8.784,50 zł euro.

Zgodzić się także należy z konstatacją strony powodowej, że utracone korzyści, których strona powodowa dochodzi w niniejszym postępowaniu, powstały w jej majątku działającej jako sprzedawcy. Natomiast gdyby jako sprzedawca w omawianej sprawie występował podmiot trzeci i nie zachodziłaby pomiędzy sprzedawcą, a przewoźnikiem tożsamość podmiotowa, to w takim wypadku sprzedawca obciążyłby przewoźnika kosztami i nie byłoby podstaw do odmowy wypłaty w tym zakresie odszkodowania przez ubezpieczyciela. W tej sytuacji stwierdzenie Sądu Okręgowego, że w/w koszty są szkodami własnymi strony powodowej jest nieprawidłowe, gdyż łączyły ją z tureckim kontrahentem dwie umowy sprzedaży i przewozu.

W konsekwencji apelacja strony powodowej musiała odnieść zamierzony skutek prawny.

Mając na uwadze efekcie apelacji strony powodowej należy dojść do wniosku, że powstała sytuacja w której wygrała ona sprawę w zakresie 94 % w stosunku 6% co do której uległa. Zatem przy założeniu występowania niekwestionowanych przez strony w apelacjach kosztów procesu określonych przez Sąd Okręgowy w uzasadnieniu orzeczenia, tudzież niezaprzeczonej metody ich liczenia, należną wartość różnicy kosztów poniesionych przez strony należało określić na kwotę 22.558 zł.

W konsekwencji powyższego Sąd Odwoławczy przy uwzględnieniu przepisów art. 386 § 1 oraz art. 385 k.p.c. orzekł jak w pkt. 1 i 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania apelacyjnego (pkt. 3 wyroku) orzeczono natomiast na podstawie zasady odpowiedzialności stron za wynik procesu przewidzianej w art. 98 § 1 i 2 k.p.c. Składają się na nie wynagrodzenie adwokackie należne z tytułu oddalenia apelacji strony pozwanej w wysokości 5.400 zł, oraz wynagrodzenie adwokackie z tytułu uwzględnienia apelacji strony powodowej w kwocie 1.800 zł (§ 13 ust. 1 pkt. 3 w zw. z § 6 pkt. 7 oraz § 6 pkt. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie czynności adwokackich i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu – Dz. U nr 163 poz. 1348 ze zm.) oraz koszt opłaty od apelacji w wysokości 1894 zł – sumie 8.094 zł.